

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету фізики, електроніки та
комп'ютерних систем

 Андрій ТУРІНОВ

«27» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.3 **Викладацька практика**

шифр із ОНП повна назва навчальної дисципліни

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань 10 Природничі науки

спеціальність 105 Прикладна фізика та наноматеріали

спеціалізація _____

освітня програма Прикладна фізика та наноматеріали

рік набору 2023/2024 форма навчання денна термін навчання 4 роки

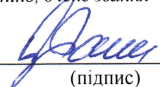
вид дисципліни обов'язкова

Розробник (-и) Олег Дробахін, професор кафедри прикладної радіофізики, електроніки та наноматеріалів, д-р фіз.-мат. наук, професор

вказати розробників: ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання

підпис

Погоджено гарант ОП

(підпис)

Олег ДРОБАХІН

(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри прикладної радіофізики, електроніки та наноматеріалів

Протокол від «24» травня 2023 року № 10

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем

Протокол від «27» червня 2023 року № 19

Дніпро
2023

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф.залік	залік	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	
2023/24	2	4		4					3,0	90	-	-	30	-	-	60

1. Мета дисципліни

Метою викладацької практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є набуття та вдосконалення навичок та вмінь виконання трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них) згідно Професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти».

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК02. Здатність дотримуватися етичних норм та авторського права при проведенні наукових досліджень, діяти на основі принципів академічної доброчесності, а також ставитися із повагою до національних та культурних традицій, способів роботи і мислення інших.

ЗК07. Здатність до розуміння філософських засад педагогіки, системних зв'язків між педагогічними явищами і процесами, критичного аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу; діяти на засадах соціальної відповідальності і з дотриманням свідомої громадянської позиції.

ЗК08. Здатність до розуміння сучасної методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; методологічно та технологічно грамотно організувати та реалізовувати системний педагогічний процес у вищій школі, ефективно висвітлювати, поширювати знання щодо наукових педагогічних досліджень та інновацій.

СК01. Обізнаність у сфері основних положень сучасної філософії науки і техніки. Здатність оцінювати з філософських позицій досягнення у галузі прикладної фізики та наноматеріалів.

СК03. Здатність відтворення основних концептів класичної та сучасної філософії і науки. Здатність аналізувати засади, витоки й перспективи філософії і науки.

СК04. Здатність реферувати, анотувати та перекладати неадаптовану професійно-орієнтовану літературу.

СК05. Здатність викладати навчальні дисципліни іноземною мовою за фахом.

СК07. Здатність готувати, планувати, організувати власну науково-педагогічну діяльність; розуміти гносеологічні основи освітньої діяльності; адекватно застосовувати науко-

ві методи для виконання завдань професійної підготовки здобувачів вищої освіти; використовувати існуючі, модифікувати та створювати педагогічні методи, технології; впроваджувати педагогічні інновації в освітній процес вищої школи.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Для успішного проходження викладацької практики здобувачі вищої освіти повинні опанувати дисципліну «Методологія педагогічного процесу у вищій школі».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1	<p>Знання нормативної бази документів щодо організації освітнього процесу в ЗВО, ДНУ, документів, що стосуються принципів доброчесності; методів навчання у ЗВО, методу і техніку проведення лекцій, лабораторних і практичних занять, форми і методи контролю знань студентів, методи організації самостійної роботи студентів, підходи щодо проведення виховної роботи у студентському колективі</p> <p>Вміння визначати структурні елементи лекційного, лабораторного або практичного заняття відповідно до встановленої мети, структурувати та психологічно грамотно перетворити наукові знання в навчальний матеріал, розробити розгорнутий план-конспект лекції і підготувати її текст та презентаційний матеріал, розробити конспекти лабораторних і практичних занять з фахових дисциплін, впровадити їх у навчальний процес, використовувати інформаційні та комунікаційні технології при проведенні занять з фахових дисциплін, проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів, розробити завдання до індивідуальних завдань, розробляти критерії та обрати інструменти оцінювання, складати тести, заохочувати студентів до пошуку нових підходів до розкриття питань щодо вивчення фахових дисциплін.</p>	<p>ПР01. Володіти комунікативними навичками для спілкування в національному та іншомовному середовищах з фахівцями та нефахівцями щодо проблем в області філософської та наукової проблематики.</p> <p>ПР 05. Розуміти іноземні наукові тексти за фахом; вміти презентувати результати іншомовних наукових досліджень, демонструючи широкий академічний та професійний словниковий запас.</p> <p>ПР07. Здатність здійснювати різні види історико-педагогічного аналізу, адаптувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; критично аналізувати міждисциплінарні явища та процеси у професійній підготовці здобувачів вищої освіти; використовувати особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі.</p> <p>ПР08. Володіти методикою викладання, здійснювати добір доцільних методів, засобів навчання, складати конспекти лекційних, семінарських (прак-</p>	Т1-Т4

		тичних, лабораторних) занять; здійснювати спроби проводити різні види занять з їх подальшим самоаналізом; використовувати сучасні форми, методи, засоби і технології організації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти; добирати методи та застосовувати механізми здійснення оптимального педагогічного впливу на студентів з метою розкриття їхнього особистісного потенціалу.	
--	--	---	--

4. Структура навчальної дисципліни.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин				
		лекції	практичні заняття*	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
1	Організація освітнього процесу в ЗВО		2			8
2	Навчально-методичне забезпечення викладання дисциплін у ЗВО		2			6
3	Методичні особливості викладання профільних дисциплін у ЗВО		22			30
4	Контроль знань у ЗВО		4			16
Всього			30			60

* Робочий час практиканта

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1	Вивчення документів з охорони праці та техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього трудового розпорядку. Вивчення методичних матеріалів (методичні вказівки, програма, індивідуальні завдання, методичні матеріали з використання системи Офіс 365 для організації освітнього процесу у дистанційній формі, нормативної документації ДНУ.	8	№ 1-4; додаткова № 5-19
Тема 2	Вивчення навчально-методичної документації викладання дисциплін відповідної кафедри, які мають бути відвідані	6	№ 1-4; додаткова 5-19

Тема 3	Вивчення джерел і літератури до лекції. Розроблення плану-конспекту лекції та мультимедійної презентації. Підготовка планів-конспектів лабораторних та практичних занять та їхнього методичного забезпечення. Засвоєння правил безпечного користування відповідною технікою.	30	№ 1-4; додаткова 5-19
Тема 4	Підготовка тестових завдань для тестового контролю студентів з певної дисципліни. Самоаналіз проведених лекцій та практичних занять. Підготовка звітної документації про проведення практики	16	№ 1-4; додаткова № 5-19
Всього годин		60	

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	60-63
		0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Підготовка та проведення лекційного заняття (2 по 15 балів)	Протягом семестру	30 балів 15 б. × 2 лекції = 30 б.
Підготовка та проведення семінарського / практичного заняття (2 по 5 балів)	Протягом семестру	10 балів 5 б. × 2 заняття = 10 б.
Підготовка та проведення лабораторного заняття (2 по 5 балів)	Протягом семестру	10 балів 5 б. × 2 заняття = 10 б.
Підготовка тестових завдань для тестового контролю студентів з певної дисципліни.	36	10 балів
Оцінювання рівня виконання звіту з практики	38	40 балів
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		100

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Диференційований залік	100

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Підготовка та проведення лекційного заняття	
Показниками, що враховуються під час аналізу заняття, що провів практикант, є: <ul style="list-style-type: none"> - відповідність матеріалу навчальній програмі, повнота виконання навчальної програми; - мотивація навчальної діяльності: доведення до студентів теми заняття, плану, доказ необхідності знань з теми для майбутньої практичної діяльності тощо; - реалізація цілей заняття (навчальних, виховних тощо) та дидактичної мети; - рівень викладання дисципліни викладачем – зміст лекції; специфіка викладання лекції; проведення семінарських занять; практичних (лабораторних) занять; - методичний рівень викладача; - педагогічна майстерність викладача; - дотримання принципів навчання: принципу свідомості й активності студентів; принципу активізації пізнавальної діяльності студентів; принципу науковості; принципу систематичності й послідовності; принципу наочності; принципу емоційності навчання. 	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач не підготовлений / не може оперувати навчальним матеріалом / не дотримується методичних вимог до організації та проведення зазначених видів навчальної роботи
1-6 бали	Здобувач недостатньо чітко та упевнено організовує навчальний процес, правильно використовує прийоми і дії, але не володіє інноваційними методами, має уявлення про педагогічну етику
7-12 бали	Здобувач демонструє знання методики проведення лекційних та семінарських/практичних занять, однак володіння обраною інноваційною технологією неповне, в організації роботи студентів допускає недоліки, демонструє прагнення до саморозвитку
13-15 балів	Здобувач володіє інноваційною технологією, яку обрав для демонстрації, у повному обсязі, виявляє глибоке розуміння матеріалу, вміло організовує взаємодію студентів, показує високий рівень педагогічної етики
Підготовка та проведення семінарського / практичного або лабораторного заняття	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач не підготовлений / не може оперувати навчальним матеріалом / не дотримується методичних вимог до організації та проведення зазначених видів навчальної роботи
1-2 бали	Здобувач недостатньо чітко та упевнено організовує навчальний процес, правильно використовує прийоми і дії, але не володіє інноваційними методами, має уявлення про педагогічну етику
3-4 бали	Здобувач демонструє знання методики проведення лекційних та семінарських/практичних занять, однак володіння обраною інноваційною технологією неповне, в організації роботи студентів допускає недоліки, демонструє прагнення до саморозвитку
5 балів	Здобувач володіє інноваційною технологією, яку обрав для демонстрації, у повному обсязі, виявляє глибоке розуміння матеріалу, вміло організовує взаємодію студентів, показує високий рівень педагогічної етики
Підготовка тестових завдань для тестового контролю студентів з певної дисципліни	

Бали	Критерій
0 балів	Здобувач не підготував комплект тестів
1-6 бали	Добір тем при підготовці тестів носить фрагментарний характер. Відсутні тести різних типів.
7-8 бали	Здобувач підготував тести до основних тем. Розроблено відкриті та закриті тести.
9-10 балів	Здобувач володіє інноваційною технологією, підготував тести до всіх тем. Розроблено відкриті, закриті тести, тести на співставлення.

Оцінювання рівня виконання звіту з практики

У звіті мають бути висвітлені:

1) Відомості про виконання практикантом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання:

а) характеристика навчально-методичної документації викладання фахових дисциплін відповідної кафедри;

б) 2 плани-конспекти лабораторних занять;

в) 2 плани-конспекти практичних занять;

г) 2 конспекти лекції з презентаціями;

д) розділ з питань охорони праці та техніки безпеки при роботі з лабораторним обладнанням, технічними засобами забезпечення лекції;

е) комплект тестових завдань.

За відсутності одного виду занять для дисциплін, означених для підготовки практикантам, готуються плани-конспекти 4 практичних або 4 лабораторних занять.

У методичній розробці занять мають бути сформульовані цілі, задачі заняття, знання, що мають бути засвоєні, та навички, що мають бути сформовані, відповідність їх програмним результатам та компетентностям згідно освітній програмі за спеціальністю, формування яких забезпечується на занятті, вимоги до попередньої підготовки здобувача для успішного засвоєння матеріалу заняття, контрольні запитання, проблемні питання заняття. Розробка опорного конспекту лекції.

2) Висновки та пропозиції.

Письмовий звіт разом зі щоденником подається на рецензування керівникові практики від кафедри. Звіт з практики аспірант захищає перед комісією. Склад комісії затверджує завідувач кафедри кількістю 3 особи. Під час захисту практикант повинен охарактеризувати: ЗВО та його структурний підрозділ, де проводилася практика; студентські групи, у яких проводилася навчальна робота; зміст лабораторних, практичних, лекційних занять та контрольних заходів, які були проведені під час проходження практики.

Бали	Критерій
0 балів «незадовільно»	Звіт не виконаний або не зданий вчасно
1-10 бали «незадовільно»	Звіт оформлений не відповідно до вимог. Захист містить суттєві неточності.
11-29 балів «задовільно»	Звіт оформлений з порушеннями, відсутній вступ або висновки. Захист містить неточності.
30-35 балів «добре»	Звіт оформлений згідно з вимогами, але містить дрібні недоліки. Захист містить дрібні неточності.
36-40 балів «відмінно»	Звіт оформлений відповідно до вимог. Захист проведений у повному обсязі.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

За характером викладення навчального матеріалу:

- словесні;
- наочні;
- практичні.

За організаційним характером навчання:

- методи контролю та самоконтролю у навчанні;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

За логікою сприймання та засвоєння інформації:

- індуктивно-дедуктивні;
- дослідницькі;
- проблемні тощо.

Інструменти та обладнання:

Мультимедійне обладнання: проектор з проекційним екраном, ноутбук.

Обладнання, передбачене РП дисциплін, які обрані для викладання.

Програмне забезпечення:

MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint, платформа Zoom

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Дніпро, 2014. 416 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 016 – «Спеціальна освіта» / укл. : Лілія Нічуговська, Анастасія Криворотько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 67 с.
4. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

Додаткова:

5. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посіб. / З.І. Слепкань. – К. : Вища шк., 2005. – 239 с.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 383 с.
7. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи [Електрон. ресурс] : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf.
8. Городиська В., Пантюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи: тексти лекцій. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
9. Золотарьова І. М. Конспект лекцій з дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи» (для магістрів денної форми навчання усіх спеціальностей). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 36 с.
10. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Київ : КНТ, 2017. 225 с.

11. Досвід участі Київського національного університету імені Тараса Шевченка у розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні (за матеріалами проекту QUAERE) : монографія / авт.: В. А. Бугров, А. П. Гожик, М. Мазуркевич та ін. ; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : ВПЦ "Київський ун-т", 2018. – 343 с. : іл. .
12. Коваль О. Є. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів): навч.-методич. посібник. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. 90 с.
13. Конструювання тестів. Курс лекцій: навч. посіб. / Л. О. Кухар, В. П. Сергієнко. Луцьк, 2010. 182 с. URL: http://moodle.ndu.edu.ua/pluginfile.php/889/mod_page/content/1/kt.pdf.
14. Методичні вказівки до організації і проведення лекції. [Електрон. ресурс]. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/praktyka/5lek.pdf>.
15. Методичні рекомендації зі складання тестових завдань / В. П. Сергієнко, Л. О. Кухар. К., НПУ, 2011. 41 с.
16. Сучасна лекція у вищому навчальному закладі. Методичні рекомендації для викладачів-початківців / Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола; методичний відділ. Тернопіль, 2012. URL: http://gi.edu.ua/images/stories/vykladachu/prof_zrostanna/shkola_vykladacha/skarbnychka/moya_perscha_lekcia.pdf.
17. Теорія і методика викладання в вищій школі. Практикум з навчальної дисципліни [Електрон. ресурс]: навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 38 с. URL: https://cpsm.kpi.ua/Doc/pvsh_prak_phd.pdf.
18. Туркот Т. І., Коновал О. А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон: Олді-плюс, 2013. 466 с.
19. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2018. 280 с.
20. Закон України «Про освіту» (редакція від 09.08.2019). Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
21. Закон України «Про вищу освіту» (редакція від 13.12.2022). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
22. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. (2019). К.: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Режим доступу: <https://naqa.gov.ua/>
23. Бахрушин, В., Ніколаєв, Є. (2019). Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. К. Режим доступу:
24. Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо запобігання академічного плагіату і його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) №1/11-8691 від 15.08.2018. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>

8. Інформаційні ресурси:

26. Бібліотека ДНУ. Режим доступу: <http://library.dnu.dp.ua/>
27. Сайт МОНУ <https://mon.gov.ua/ua>
28. <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>
29. https://osvita.ua/doc/files/news/819/81950/610_Vikladachi_zakladiv_vishoyi_osviti.pdf
30. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/4970/1/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%20%D0%9C%D0%92%D0%A5.pdf>
31. <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809f-f0fcd3d3994b>

32. <http://194.44.152.155/elib/local/2287.pdf>
33. https://pidru4niki.com/11570718/pedagogika/klasifikatsiya_metodiv_navchannya_vischiy_shkoli
34. <https://nenc.gov.ua/doc/vvv/lectures/fvmzn.pdf>
35. <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=3192933>
36. <http://www.nbuu.gov.ua/>
37. <https://support.microsoft.com/uk-ua/topic/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-6bd3eb82-0a0f-43cc-a4d2-c9f4e7ebdf39>
38. <https://support.microsoft.com/uk-ua/office/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81-%D1%96%D0%B7-microsoft-teams-4f108e54-240b-4351-8084-b1089f0d21d7>